

שנתנו לעגל. שכל הזקב שהיה עמהם ונמצא עמהם, נתנו לתרומת המשכן. ההיה עולה בדעתך, שפשעשו את העגל נמצא עמהם זקב, והם פקרו אזניהם לטל אותו זקב, שכתוב (שמות לב) ויתפקרו כל העם את נזמי הזקב אשר באזניהם! ועל זה הקדים זקב התרומה, לכפר על

המעשה הזה. (ומשום כך)

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, מצד המלכות עשה את כל אשר צוה ה' את משה, שהרי כל אפנות המשכן התקנה בהם ועל ידיהם. בצלאל עשה את האפנות, ומשה התקין את הכל אחר כך. משה ובצלאל היו כאחד. משה למעלה - בצלאל תחתיו. סיום הגוף כמו הגוף. בצלאל ואהליהב, הרי פרשה - זה ימין וזה שמאל, והכל אחד. ומשום כך, ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ואתו אהליהב בן אחיסמך למטה דן וגו'.

כל הזקב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו'. רבי יוסי פתח את הפסוק באלישע, שכתוב (מלכים ב) ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך וגו'. ונערים קטנים, הרי פרשה - מנערים היו מכל דברי התורה ומכל מצוות התורה. קטנים - קטני אמונה, והתחייבו בדין העולם הזה ובדין של העולם הבא. יצאו מן העיר - יצאו מסוד האמונה. כתוב כאן יצאו מן העיר, וכתוב שם (הושע יא) ולא אבוא בעיר. (מסוד האמונה נקרא עיר, תהלים מח) עיר ה' צבאות עיר אלהינו).

ויפן אחריו ויראם. ויפן אחריו, שהסתפל לאחוריו אם יחזרו בתשובה ואם לא. ויראם, מה זה ויראם? הסתפל בהם שהרי אין

דהאי דהבא דמשפנא אקדים לון, לההוא דהבא דיהבו לעגלא, דכל דהבא דהיה עמהון, ואשתכח עמהון, יהבו לארמת משפנא. סלקא דעתך, דכד עבדו ית עגלא אשתכח עמהון דהבא, ואינון פריקו אודנייהו לנטלא ההוא דהבא, דכתיב, (שמות לב) ויתפקרו כל העם את נזמי הזקב אשר באזניהם. ועל דא אקדים דהבא דארמותא. לכפרא על עובדא דא. (חסר) (ובגין כך).

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, מסטרא דמלכותא עשה את כל אשר צוה יי' את משה. דהא כל אומנותא דמשפנא אתתקנת בהו, ועל ידיהו. בצלאל איהו עביד אומנותא, ומשה איהו אתקין פלא לבתר. משה ובצלאל פחדא הו, משה לעילא, בצלאל תחותיה, סיומא דגופא כגופא. בצלאל ואהליאב, הא אוקמוה, דא ימינא, ודא שמאלא, וכלא חד. ובגין כך, ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו'.

כל הזקב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו'. (שמות לח) רבי יוסי פתח קרא באלישע, דכתיב, (מלכים ב) ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך וגומר. ונערים קטנים. הא אוקמוה, מנערים הו מכל מלי אורייתא ומכל פקודי אורייתא. קטנים (דף רכ"ד ע"ב) זעירי מהימנותא, ואתחייבו בחיובא דהאי עלמא, ובחיובא דעלמא דאתי. יצאו מן העיר, נפקו מרזא דמהימנותא. פתיב הכא יצאו מן העיר, וכתוב התם (הושע יא) ולא אבא בעיר. (ס"א מרזא

דמהימנותא אקרי עיר (תהלים מח) עיר יי צבאות עיר אלהינו).

ויפן אחריו ויראם, ויפן אחריו, דאסתפל לאחורא, אי יהדרון בתיובתא, ואם

זרע מתקן עתיד לצאת מהם, ופרשוהו. ויראם, הרי פרשוהו שנעשו בליל יום הכפורים, מיד - ויקללם בשם ה'.

וסוד הוא בפסוק הזה. ויפן אחריו - הסתכל בהם אם יענש עליהם והתפנה מזה, כמו שנאמר (במדבר יב) ויפן אהרן, שהתפנה מצרעתו. אף כאן התפנה מעונשם. ויראם, שהיו עומדים אחר כך לעשות כמה רעות לישראל.

ויפן אחריו, כמו שנאמר (בראשית ט) ותבט אשתו מאחוריו. מה זה מאחוריו? מאחורי השכינה. אף כאן ויפן אחריו - הסתכל מאחורי השכינה וראה את כלם. שהרי באותו הלילה ששולטת על כפרת חטאיהם של ישראל, התעברו מהם אמותיהם. מיד - ויקללם בשם ה' ותצאנה שתיים דבים מן היער. שתיים דבים? שנים דבים היה צריך להיות! מה זה שתיים דבים? נקבות היו ובניהם. ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים, הרי פרשוהו - כנגד הקרבנות של בלק.

ויהי זהב התנופה, למה נקרא זהב התנופה, ולא נקרא כסף? כסף התנופה? אלא שני אלו נקראו כסף: זהב התנופה, ונחשת התנופה. ולא נקרא כסף התנופה, אלא אלו נקראו כסף משום שזו היא הסתלקות למעלה, שהרי יש כסף למטה, ואינו זהב (כגומה) התנופה. ובכל מקום תנופה היא הרמה למעלה ולא הורדה למטה.

והוא סוד החשבון הזה, שכל הדרגות והמרכבות הללו פלן עומדות בתנופה (ט), והוא זהב התנופה, וזהו זהב. שכל מה שמתפשט למטה, מסתיר את

לאו. ויראם, מאי ויראם. אסתכל בהו, דהא לית זרעא מתתקנא זמין לנפקא מנייהו, ואוקמוהו. ויראם, הא אוקמוהו, דאתעבידו בליליא דכפורי. מיד ויקללם בשם יי'.

ורזא איהו בהאי קרא, ויפן אחריו, אסתכל בהו, אי יתענש עלייהו, ואתפני מהאי. כמה דאת אמר, (במדבר יב) ויפן אהרן, דאתפני מצרעתיה. אוף הכא אתפני מעונשא דלהון. ויראם, דהו קיימין לבתר למעבד כמה בישין בישראל.

ויפן אחריו, כמה דאת אמר (בראשית ט) ותבט אשתו מאחוריו. מאי מאחוריו. מאחורי שכינתא. אוף הכא ויפן אחריו, אסתכל מאחורי שכינתא. וחמא לכלהו, דהא בההוא ליליא דשלטא על כפרה דחוביהון דישראל, אתעברו אמהון מנייהו, מיד ויקללם בשם יי'. ותצאנה שתיים דובים מן היער. שתיים דובים, שנים דובים מיבעי ליה, מאי שתיים דובים. נוקבין הוו, ובניהו. ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים, הא אוקמוהו לקבל קרבנין דבלק.

ויהי זהב התנופה, (שמות לה) אמאי אקרי זהב התנופה, ולא אקרי הכי כסף התנופה. אלא, תרין אינון דאקרון הכי. זהב התנופה, ונחשת התנופה. ולא אקרי הכי כסף התנופה, אלא אליון אקרון הכי, בגין דאיהו אסתלקותא לעילא, דהא אית הכי לתתא. ולא איהו זהב (כגומה) דארמותא. ובכל אתר תנופה איהו ארמותא לעילא ולא לנחתא לתתא.

ואיהו רזא דחושבנא דא, דכל אליון דרגין ורתוכין פלהו, קיימי בארמותא (דא), ואיהו דהב ארמותא, ודא איהו דהבא. דכל מה דמתפשט לתתא, אסתים חיוזו וטיבו

ונהירו דיליה, וכד איהו